

Abant Sosyal Bilimler Dergisi

Journal of Abant Social Sciences

2025, 25(1): 504-525, doi: 10.11616/asbi.1585816

Üniversite Öğrencilerinin Yaşadığı Sorunlar Üzerine Nitel Bir Araştırma: Borçka Acarlar MYO Örneği

A Qualitative Research on the Problems Experienced by University Students: Borçka Acarlar Vocational School Example

Nurullah YELBOĞA¹

Geliş Tarihi (Received): 15.11.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 12.02.2025

Yayın Tarihi (Published): 25.03.2025

Öz: Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunları belirlemek ve söz konusu sorunları öğrencilerin kendi ifadeleriyle somut bir şekilde ortaya koymaktır. Çalışma, bir MYO örneğinde ve küçük bir kent kapsamında yürütülmüştür. Nitel araştırma yönteminin tercih edildiği çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla üniversite öğrenimine devam eden 36 öğrenci ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizi için MAXQDA 20 paket programından yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda MYO'nun küçük bir kentte bulunması ana temasına bağlı olarak ulaşım sorunları, ilçenin imkanları ve sağlığa erişim alt temaları; öğrencilerin genel sorunları temasına bağlı olarak ise aileden ilk ayrılış, sosyal etkinlikler-aktiviteler, barınma sorunları, uyum sağlama problemi, yurt sorunları, kültürel farklılıklar, beslenme sorunları, ekonomik sorunlar, aile özlemi ve motivasyon düşüklüğü alt temaları ortaya çıkmıştır. Söz konusu sorunlar beliren yetişkinlik kuramı çerçevesinde değerlendirilmiş ve tespit edilen sorunlara ilişkin öğrenci ifadeleri doğrudan aktararak yorumlanmış ve tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencilerinin sorunları, Beliren yetişkinlik, Beslenme sorunları, Yurt sorunları, Motivasyon düşüklüğü, Akademik başarı.

&

Abstract: The purpose of this research is to determine the problems experienced by university students and to reveal these problems concretely in the students' own words. The study was conducted in a vocational school sample and in a small city. In the study where qualitative research method was preferred, face-to-face interviews were conducted with 36 university students through a semi-structured interview form. MAXQDA 20 package program was used to analyze the data. As a result of the research, depending on the main theme of the Vocational School being located in a small city, the sub-themes of transportation problems, the district's facilities and access to health; Depending on the theme of students' general problems, sub-themes such as first separation from family, social activities, housing problems, adaptation problems, dormitory problems, cultural differences, nutritional problems, economic problems, family longing and low motivation emerged. The problems in question were evaluated within the framework of the emerging adulthood theory, and student expressions regarding the identified problems were directly quoted, interpreted and discussed.

Keywords: Problems of university students, Emerging adulthood, Nutritional problems, Dormitory problems, Low motivation, Academic success

Atıf/Cite as: Yelboğa, N., (2025). Üniversite Öğrencilerinin Yaşadığı Sorunlar Üzerine Nitel Bir Araştırma: Borçka Acarlar MYO Örneği. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(1), 504-525. doi: 10.11616/asbi.1585816

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asbi/policy>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2000 – Bolu

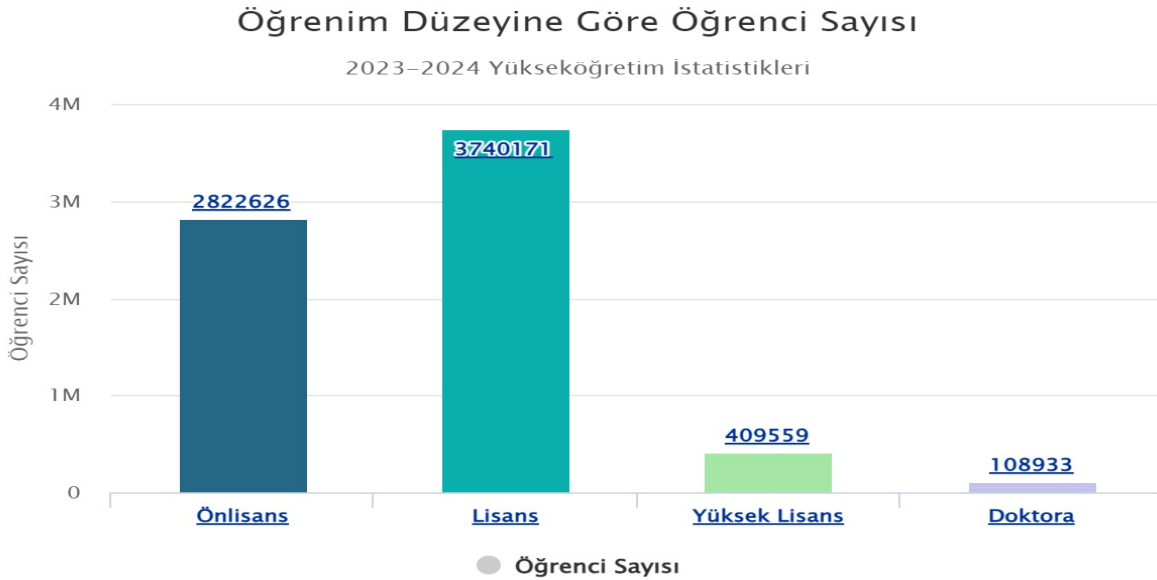
¹Dr. Öğr. Üyesi, Nurullah Yelboğa, Şırnak Üniversitesi, nurullah.yelboga@sirnak.edu.tr.

1. Giriş

Üniversiteler öğrencilerin bilgi edinmesi, aydınlanması, gerçek bilgiye ulaşması, araştırma yapması ve öğrenme çabası gösterebilmesi için kurulan ve toplumda saygın bir yere sahip yükseköğretim kurumlarıdır. Üniversitelerin üstlendiği bu rol ve sorumlulukların yerine getirilmesi ve dolayısıyla vurgulanan bu amaçların karşılanması, hayatın sağlıklı devam etmesi, toplumun aydınlanması ve toplumsal gelişmenin devamlılığı açısından önem taşımaktadır (Erdem, 2013). Bu bakımdan üniversiteler toplumların başta bilimsel olmak üzere teknolojik, ekonomik, kültürel ve sosyal gelişmelerini sağlarken; bireysel açıdan da kişisel ve mesleki gelişim için bilimsel, mesleki ve teknik bilgilerin sağlanmasında aktif rol alan dinamik yapıdaki kurumlardır (Scott, 2002). Öğrenciler özelinde üniversiteler değerlendirildiğinde ise mesleki becerilerin yanında bireyin sosyalleşmesi, yetenek ve davranışlarının gelişmesi, çağın gereksinimlerine cevap veren bilgi ve becerilerin kazandırılması, araştırma-geliştirme faaliyetlerine aktif katılımın sağlanması ve toplum sorunlarına duyarlılık kazanmaları gibi roller ön plana çıkmaktadır (Yılmaz, Göçen ve Yardımcı, 2017). Bu açıdan bakıldığında üniversitelerin birey, toplum ve ülkeler açısından çok yönlü politik, ekonomik, bilimsel-akademik vb. çıktılarının olduğu görülebilir.

Üniversitelerin birey, toplum ve ülkelere yönelik söz konusu çok yönlü amaç ve çıktıları üniversitelerin kalkınma araçları olarak kabul görmelerini sağlamaktadır. Diğer taraftan bireylerin eğitim hedeflerini gerçekleştirme ve sağlıklı bir gelecek inşa etme talepleri gençlerin üniversitelere yönelmelerini sağlamaktadır. Bu iki amaç kesişimi ise ortaya ciddi bir öğrenci potansiyelini çıkarmaktadır ki, aşağıdaki şekilde aktarılan istatistikler bu durumu açıkça ortaya koymaktadır.

Şekil 1: Öğrenim Düzeylerine Göre Öğrenci Sayıları

Kaynak: Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi

YÖK'ün 2023-2024 istatistiklerine (Şekil 1) göre önlisans programından 2822626; lisans programlarında 3740171 öğrenci olmak üzere toplamda 6562797 öğrenci yükseköğretim programlarına kayıt yapmıştır (Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, 2024). Bu veriler ülkemizde yükseköğretim programlarına yerleşen öğrencilerin nüfusun ciddi bir oranına karşılık geldiğini açıkça ortaya koymaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin daha sağlıklı ve kaliteli bir öğrenim süreci geçirmeleri ve yaşam doyumlarının artması için yaşadıkları sorunların da dikkate alınması gerekmektedir.

Literatürde üniversite öğrencilerinin ekonomik, akademik, barınma, güvenlik, sosyal, adaptasyon-uyum, akademik başarı, aile ve psikolojik bazı sorunlar yaşadıkları belirtilmektedir (Donat vd., 2019). Kacur ve Atak (2011) tarafından yapılan araştırmaya göre öğrencilerin başlıca sorunları ders çalışma ve sınav ile ilgili sorunlar, idari sorunlar, eğitim sorunları, ders dışı faaliyetlerle ilgili sorunlar, sosyo-kültürel sorunlar, boş vakitle ilgili sorunlar, yaşam sorunları, ekonomik sorunlar, sağlık sorunları, meslek edinme sorunları,

kötü alışkanlıklarla ilgili sorunlar, ailevi sorunlar, çevreyle iletişim sorunları, psikolojik sorunlar ve iletişim sorunlarıdır. Yine Yavuzer ve diğerleri (2005), 583 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırmanın sonuçlarına göre üniversite gençliğinin sorunlarını ekonomik, akademik, psiko-sosyal, yaşam/sağlık ve kültürel/boş zaman kategorilerine ayırmıştır. Bir başka çalışmada ise ekonomik sorunlar ve temel gereksinimleri karşılayamama, öğretim programlarıyla ilgili sorunlar, öğretim elemanlarıyla ilgili sorunlar, çevreye uyum sorunu, sosyo-kültürel etkinliklerin yetersizliği, gelecek kaygısı, kişisel ve ailevi sorunlar, doyumsuzluk (okuduğu bölüm ve üniversiteye ilişkin), fiziksel koşulların yetersizliği (derslikler vb.), antidemokratik ortam, amaçsızlık, entelektüel olmama, yönetsel sorunlar, politikayla ilgilenememe, manevi boşluk ve özgüven eksikliği gibi sorunların ortaya çıktığı tespit edilmiştir (Şahin ve Fırat, 2009). Ayrıca bazı öğrencilerin kişilik problemleri, romantik problemler, sigara/madde kullanım problemleri, arkadaşlık problemleri ve duygusal problemler yaşadıkları belirtilmektedir (Erkan vd., 2012). Üniversite öğrencilerinin sorunlarını belirlemeye yönelik bu çalışmalara bakıldığında üniversite öğrencilerinin öğrenim sürecinde çeşitli alanlarda sorunlar yaşadıkları görülmektedir.

Aktarılan sorunlarla karşı karşıya kalan öğrencilerin akademik uyum sorunu, akademik başarı düzeylerini düşürebilmekte (Van Rooij, Jansen ve van de Grift, 2018), söz konusu sorunlara bağlı olarak öğrenciler ruh sağlığı sorunları yaşayabilmekte (Pedrelli vd., 2015) ve uyku bozuklukları sorunuyla yüzleşebilmektedir (Schlarb, Friedrich ve Claßen, 2017). Yine kişiler arası ilişkiler, akademik sorunlar ve aileye ilişkin sorunların öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz etkilediği belirtilmektedir (Koç, Avşaroğlu ve Sezer, 2004). Benzer şekilde sosyo-ekonomik yapının başarıyı etkilediği (Kazu, 2018), barınma sorununun sağlık problemleri ve kaygı bozukluklarına neden olduğu (Kara, Aykul ve Pulat, 2019), ulaşım sorununun ders ve sınavlara etkin katılmayı sekteye uğrattığı (Akin ve Özbaş, 2019), aktivite yetersizliğinin öğrenciler açısından önemli bir problem teşkil ettiği (Arici, Ekin ve Efendioğlu, 2019) yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur. Dolayısıyla farklı nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan problemlerin öğrencileri farklı boyutlardan ve olumsuz yönde etkilediği görülmektedir.

Önceki çalışmaların üniversite öğrencilerinin ekonomik, akademik, uyum sağlama ve sosyal sorunlarına (Donat vd., 2019) uyku bozukluklarına (Schlarb, Friedrich ve Claßen, 2017), ulaşım (Akin ve Özbaş, 2019) ve sağlık sorunlarına (Kacur ve Atak, 2011), sosyo-kültürel etkinliklerin yetersizliği ve aile sorunlarına (Şahin ve Fırat, 2009) odaklandığı görülmektedir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin sorunlarının Tokat örneği (Kiraz, 2020), Erciyes örneği (Kacur ve Atak, 2011), Bandırma örneği (Özkan ve Yılmaz, 2010), Hacettepe örneği (Burcu, 2002) ve Dokuz Eylül örneği (Şen ve Emre-Özer, 2018) gibi farklı üniversitelerde araştırıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların öğrenci sorunlarını farklı boyutlardan tespit ettikleri ve hem farklı hem de ortak sorunları ortaya koydukları görülmüştür. Mevcut çalışmanın ise, önceki çalışmaların sonuçlarıyla bir karşılaştırma fırsatı sağlayacağı ve ortak-farklılaşan sorunların tespit edilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Örneğin bu çalışmanın literatürdeki beslenme, barınma, ulaşım gibi ortak sorunları vurgulamasının yanında aileden ayrılma, aile özlemi, kültürel farklılıklar, motivasyon düşüklüğü gibi durumlara da dikkat çekmesi hedeflemektedir. Ayrıca bir kent özelinde üniversite öğrencilerinin sorunlarının irdelenmesi sağlığa erişim, ulaşım, sosyo-kültürel faaliyetler ve ilçenin imkânları gibi durumların değerlendirilmesini kolaylaştırabileceği öngörülmektedir. Diğer taraftan Arnett'in geliştirdiği beliren yetişkinlik kuramı (Arnett, 2000) perspektifiyle araştırmanın uygulanması ve yürütülmesi alanda önemli bir boşluğu doldurabilecektir. Zira bu kuram, beliren yetişkinlikle birlikte aile desteğinin azaldığını, bireylerin yaşamlarını ciddi anlamda etkileyecek kararları kendi başına almak durumunda kaldıklarını ve daha özgür hissetme nedeniyle daha farklı seçenekleri deneyimleme cesareti gösterdiklerini vurgulamaktadır (Atak, 2011). Üniversite döneminin başlamasıyla birlikte söz konusu kuramın dikkat çektiği birçok değişimin yaşandığı söylenebilir. Çalışmanın bu yöndeki vurgusu özgün bir katkı olarak değerlendirilebilir. Bu bakımdan çalışmanın hem literatüre zenginlik katması hem de söz konusu tespitler aracılığıyla öğrencilere yönelik destekleyici ve geliştirici hizmetlerin geliştirilmesine ışık tutması beklenmektedir.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunların belirlenmesi ve öğrencilerin deneyimleriyle söz konusu sorunların somutlaştırılması amaçlanmaktadır. Çalışmada üniversite

öğrencilerinin sorunları bir MYO özelinde ve küçük bir kent kapsamında ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Bu yaklaşım araştırmaya özgünlük katmaktadır. Ayrıca üniversite öğrencilerinin sorunlarının detaylı bir saptamasının yapılması hem üniversite öğrencileri, hem üniversiteler hem de toplum açısından büyük önem taşımaktadır. Zira öğrencilerin başarılı bir öğrenim süreci geçirebilmesi, üniversitelerin ulusal/uluslararası düzeyde başarıyı yakalaması ve toplumun kalkınması/gelişebilmesi için söz konusu sorunlara çözüm üretilmesine gereksinim vardır. Bu bakımdan öğrencilerin karşılaştıkları sorunların kendi deneyim ve düşünceleri doğrultusunda ortaya konulması ve bu sorunların sınıflandırılması önem taşımaktadır.

1.1. Kuramsal Çerçeve

Üniversite dönemi, öğrenciler açısından bireylerin yetişkin rollerine hazırlandığı, bireyleşme ve kimlik keşfi süreçlerinin devam ettiği bir sürece karşılık gelmektedir. Bu nedenle bu çalışma Arnett'in geliştirdiği *beliren yetişkinlik* kuramı (Arnett, 2000) perspektifiyle yürütülmüştür. Ayrıca üniversite yaşamının bireylerin daha eylemli davrandıklarına imkân tanınması, öğrencilerin pek çok konuda kendi başlarına karar verme durumunda olmaları gelişimsel bireyselleşmeyi desteklemektedir. Zira öğrencilerin yetişkin gibi hissetmeleri, sorumluluklarını üstlenmeleri, kendileriyle ilgili kararları vermeleri ve sosyo-ekonomik açıdan kendi kendine yetebilen bireyler olmaları gerekmektedir (Atak, Kapıcı ve Çok, 2013). Bu kurama göre, bu dönem yeni bir yaşam dönemi olarak hem ergenlik hem de yetişkinlik dönemlerinden farklıdır ve kalıcı seçimlere doğru yol almayı temsil etmektedir. Bu nedenle teori, insanların artık ergen olmadıklarını, kısmen yetişkin sayıldıklarını ancak tam da yetişkin olmadıklarını açıklamaktadır (Arnett, 2007). Bu doğrultuda beliren yetişkinlik; evden ayrılma, eğitim alma/görme, başka bir yere yerleşme gibi demografik değişimleri de temsil etmektedir (Arnett, 2000). Bu kuramın vurguladığı bir diğer husus da bireylerin eğitsel ve mesleki gereksinimlerini gerçekleştirme çabalarına ilişkindir (Tanner, 2006). Araştırmanın taşıdığı amaç düşünüldüğünde bu çalışmanın beliren yetişkinlik perspektifiyle değerlendirilmesi uygun görülmüştür. Zira üniversite öğrencilerinin sorunlarının belirlenmesi ve çözümlenmesi kaliteli bir eğitim süreci, akademik başarı ve kendini gerçekleştirme açısından önem taşımaktadır. Bu boyutlar ise beliren yetişkinlik kuramının bireylerin eğitsel ve mesleki gereksinimlerini gerçekleştirme nitelikleri başta olmak üzere aileden ayrılma, eğitim alma, başka bir yere yerleşme gibi özellikleriyle doğrudan örtüşmektedir. Dolayısıyla bu perspektifin öğrencilerin üniversite yaşantılarında karşılaştıkları güçlükler ve sorunların analiz edilmesinde fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Yöntem

Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunları belirlemek, öğrencilerin bu sorunlara ilişkin deneyim ve düşüncelerini ortaya koymak ve bu hususta bir kavrayışı sağlamak amacıyla bu çalışma yürütülmüştür. Ayrıca araştırmada ortaya çıkan sorunların boyutlarını belirlemek ve yine bu sorunları tema ve alt temalara ayırarak sorunlara ilişkin deneyimi keşfetmek hedeflenmektedir. Araştırmanın bu hedeflerine ulaşmanın niteliksel yöntemle daha uygun olacağı kanaati oluşmuştur. Zira nitel çalışmalar "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma"lardır (Yıldırım ve Şimşek, 1999, s. 39). Dolayısıyla bu yöntem, yaşanan sorunların detaylı ve derinlikli bir okumasının yapılmasına imkân tanıyabilmektedir.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırma katılımcılarına geçmeden önce bağlamın anlaşılabilmesi için araştırmanın yapıldığı bölgenin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik özellikleri hakkında bilgi vermekte yarar görülmektedir. Borçka İlçesi, Artvin ilinin 8 ilçesinden biridir. 1921 yılında önce Bucak olmuş ardından 28 Mayıs 1928 yılında ilçe olmuştur. İlçede ekonomik değeri olan az miktarda fındık ve çay üretimi yapılmaktadır. İlçede kamuya ait 1 ve özel sektöre ait 2 çay fabrikası bulunmaktadır. Ayrıca ilçede ormancılık faaliyetleri de önemli bir gelir kaynağı olarak görülmektedir. Bölgenin dağlarla çevrili olması ve arazilerinin engebelli olması ilçe nüfusunun eğitimi ön planda tutmasını sağlamıştır (URL1). Borçka, turizm değeri olan doğal ve tarihi zenginliklere sahiptir. İlçenin nüfus yapısına gelince ilçede 1 Belediye, 4 mahalle ve ilçeye bağlı 36 köy bulunmaktadır. İlçe merkezinin nüfusu 10.433 iken köy nüfusu 18.646 kişiden oluşmaktadır (URL2). İlçede

2014 yılında Artvin Çoruh Üniversitesi'ne bağlı olarak Borçka Acarlar MYO açılmıştır ve mevcut durumda MYO'da 9 program (URL3) bulunmaktadır. Araştırma grubunun ele alındığı bölgenin de genelde köyden kente yerleşen orta sosyo-ekonomik düzeyde bir yer olduğu söylenebilir. Bölgede akrabalık ve sıkı aile bağlarının hâkim olduğu bir yaşam biçimi söz konusudur.

Araştırmanın katılımcıları Artvin Çoruh Üniversitesi Borçka Acarlar MYO'da öğrenim gören ön lisans öğrencilerinden seçilmiştir. MYO'da kalan toplam öğrenci sayısı yaklaşık 700 civarındadır. MYO'daki programları tercih eden öğrencilerin büyük bir kısmı orta ve düşük sosyo-ekonomik düzeydeyken küçük bir kısmının üst düzeyi temsil ettiği söylenebilir. Çalışma grubu çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 36 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma katılımcılarının belirlenmesinde kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem araştırmacılara hızlı ve pratik bir şekilde verilere ulaşma olanağı sağlamaktadır ve daha az maliyetlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 116; Patton, 2015). Çalışma katılımcılarına ilişkin demografik bilgiler Tablo 1.'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Bilgiler²

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Bölüm	G. Süresi	Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Bölüm	G. Süresi
K1	Kadın	20	ÇG	20 dk	K19	Kadın	22	SH	22 dk
K2	Kadın	19	SH	19 dk	K20	Kadın	44	SH	20 dk
K3	Kadın	19	iSG	25 dk	K21	Kadın	20	SH	19 dk
K4	Kadın	21	İSG	15 dk	K22	Erkek	19	İSG	25 dk
K5	Kadın	20	Kon. Ot.	17 dk	K23	Erkek	20	ÇG	20 dk
K6	Kadın	20	Kon.	25 dk	K24	Kadın	19	İnş.	27 dk
K7	Erkek	20	Maliye	23 dk	K25	Kadın	23	Maliye	19 dk
K8	Kadın	21	İnş.	20 dk	K26	Kadın	22	Yapı Den.	17 dk
K9	Kadın	44	Elektrik	19 dk	K27	Kadın	22	İSG	26 dk
K10	Erkek	19	Elektrik	30 dk	K28	Kadın	20	SH	23 dk
K11	Kadın	19	ÇG	18 dk	K29	Erkek	21	SH	30 dk
K12	Kadın	40	SH	25 dk	K30	Erkek	20	SH	18 dk
K13	Kadın	39	SH	22 dk	K31	Erkek	19	İSG	22 dk
K14	Kadın	19	İSG	32 dk	K32	Kadın	20	Maliye	26 dk
K15	Erkek	20	ÇG	15 dk	K33	Erkek	19	Elektrik	19 dk
K16	Kadın	19	İSG	25 dk	K34	Kadın	20	ÇG	20 dk
K17	Kadın	21	SH	23 dk	K35	Kadın	19	ÇG	17 dk
K18	Erkek	18	SH	19 dk	K36	Kadın	20	SH	25 dk

² **Kısaltmalar:** ÇG: Çocuk Gelişimi; SH: Sosyal Hizmet; İSG: İş Sağlığı ve Güvenliği; İnş: İnşaat; Kon. Ot: Kontrol ve Otomasyon.

Tablo 1.'de görüldüğü gibi araştırmaya 36 katılımcı dâhil olmuştur ve bunların 10'u erkek, 26'sı kadındır. Katılımcıların yaş aralığı ise 18 ile 44 arasında değişmektedir. Görüşmeler ise ortalama 20 dakika sürmüştür.

2.2. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Form oluşturulmadan önce araştırma ile ilgili literatür taraması yapılarak literatür doğrultusunda soru havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra hazırlanan soru formu alanında uzman üç (3) akademisyenle paylaşarak öneri ve görüşleri doğrultusunda görüşme formu revize edilmiştir. Sonrasında da 3 pilot görüşme yapılarak görüşme formuna son hali verilmiştir. Bu çalışmanın etik kurul kararı için Şırnak Üniversitesi Etik Kurul Başkanlığı'na başvurulmuş olup 10.03.2024 tarih ve E.112392 sayılı kararı ile etik kurul izni alınmıştır. Görüşmeler ortalama 25 dakika civarında sürmüştür. Görüşmeler öncesinde öğrenciler araştırma hakkında bilgilendirilmiş ve ses kaydı için sesli onamları alınmıştır. Ardından ses kayıtları yazıya çevrilerek araştırmanın sonraki aşaması olan analiz için hazır hale getirilmiştir.

2.3. Veri Analizi

Araştırma kapsamında yapılan görüşmelerin kayıtları yazıya dönüştürüldükten sonra araştırma katılımcılarının ifadeleri yazım hataları ve dil bilgisi açısından kontrol edilmiştir. Analiz için son hali verilen görüşme dokümanları araştırmacı tarafından tekrar tekrar okunarak bazı tema ve alt temalara ulaşılmıştır. Daha sonra görüşme belgeleri MAXQDA 20 paket programına aktarılmış ve bu programda da görüşmeler kodlanmış ve kodlu bölümler temalara ayrılmıştır. Tüm görüşme belgeleri kodlandıktan sonra temalar ve alt temalar yeniden gözden geçirilmiş, bazı alt temalar birleştirilmiş ve program öncesinde belirlenen tema ve alt temalarla karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmadan sonra ise tema ve alt temalara son hali verilerek MAXQDA programında kod ve temalar görsele dönüştürülmüştür. Tema ve alt temaların belirlenmesinden sonra katılımcıların ifadeleri hiç değiştirilmeden ilişkili oldukları tema altında doğrudan aktarılmış ve yorumlanmıştır.

Veriler alandan toplanırken eş zamanlı olarak analiz edilmesi için de raporlaştırılmıştır. Ayrıca raporlaştırma sürecinde verilerden kodlar ve kategoriler oluşturmaya yönelik ön tespitler yapılmaya çalışılmıştır. Bu durum kategori, tema ve alt temaların oluşturulma sürecini hem kolaylaştırmış hem de bunlar arasındaki ilişkileri tanımlamayı ve değerlendirmeyi sağlamıştır. Bu aşamalar her ne kadar gömülü teori uygulamasının tanımlayıcı niteliklerini taşısa da (Charmaz, 2006) mevcut araştırmanın verilerden kuram türetme amacı taşıması (Ilgar ve Coşgun-Ilgar, 2013) araştırmanın bu teori kapsamında uygulanmadığını göstermektedir.

3. Bulgular ve Yorum

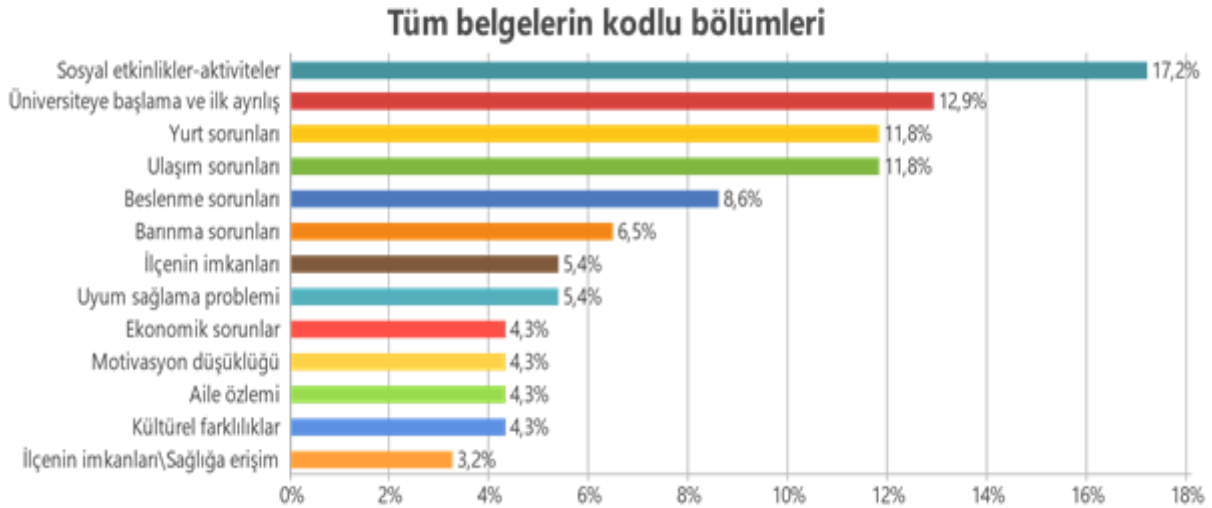
Araştırma verilerinin analizi sonucunda öğrencilerin genel sorunları ve MYO'nun küçük bir kentte bulunması olmak üzere iki ana tema ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin genel sorunları temasında; aileden ayrılış, motivasyon düşüklüğü, sosyal etkinlikler-aktiviteler, barınma sorunları, uyum sağlama problemi, yurt sorunları, kültürel farklılıklar, beslenme sorunları, ekonomik sorunlar ve aile özlemi alt temaları mevcuttur. MYO'nun küçük bir kentte bulunması temasına bağlı; ulaşım sorunları, ilçenin imkânları ve sağlığa erişim alt temaları ortaya çıkmıştır. Araştırmada ortaya çıkan temaları somut kılmak amacıyla MAXQDA 2020 uygulamasının içerisinde yer alan kodlar sekmesine bağlı kod bulutu özelliği kullanılmıştır. Tema ve kodları gösteren söz konusu kod bulutu aşağıdaki gibidir.

Şekil 2: Araştırmada Ortaya Çıkan Kod Bulutu

Görselden de anlaşıldığı üzere kod bulutu ortaya çıkan tema ve alt temaları ön plana çıkarmayı ve daha büyük yazı karakteriyle görselleştirmeyi sağlamaktadır. Böylece irdelenen konuya ilişkin bir kavrayışın sağlanması kolaylaşabilmektedir. Aşağıdaki görselde ise görüşme belgelerinde kodlanan bölümlere ilişkin istatistiksel bilgiler yer almaktadır.

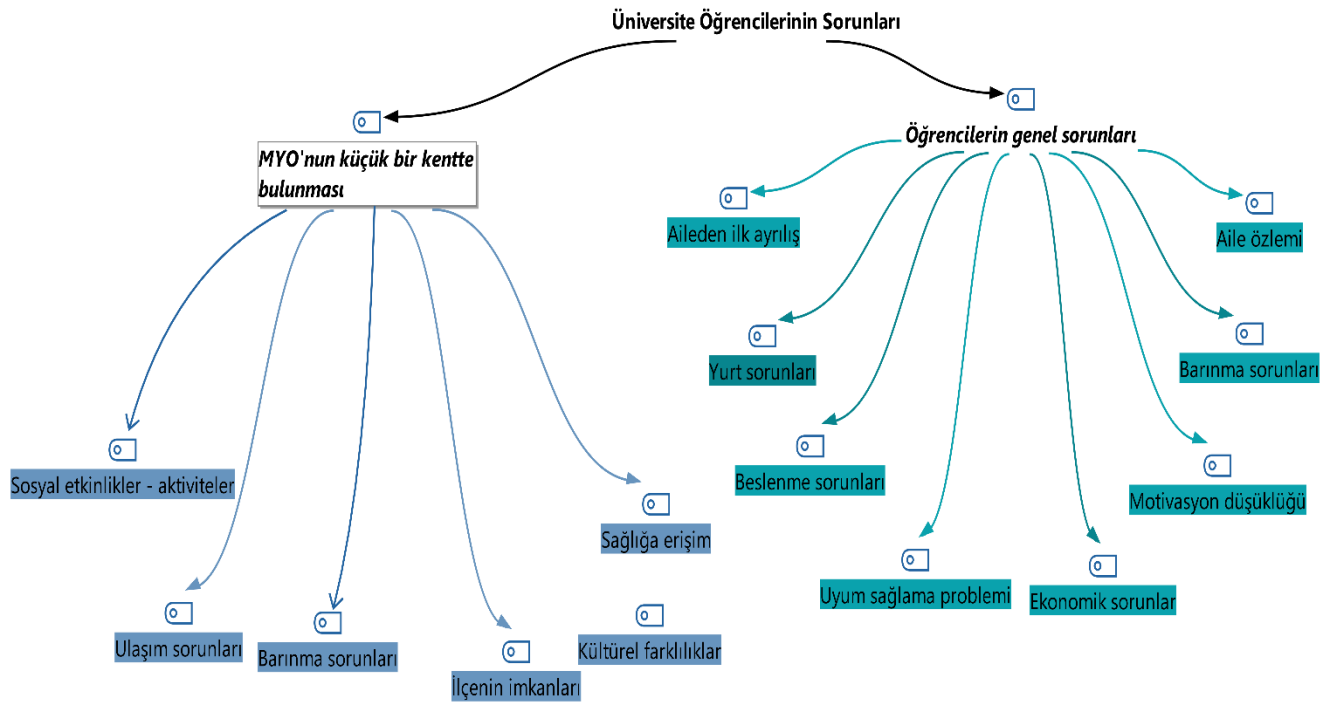
Şekil 3: Belgelerde Kodlanan Bölümlerin İstatistiği

Şekil 3'te öğrencilerin sorunlarına ilişkin kodlanan bölümlerin istatistiği yer almaktadır. Buna göre öğrencilerin sosyal etkinlik ve aktiviteler, üniversiteye başlama ve aileden ilk ayrılış, yurt sorunları, ulaşım sorunları, beslenme sorunlarının ön planda olduğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında öğrencilerin daha çok bu tema ve sorunlara vurgu yaptıkları rahatlıkla söylenebilir.

Yukarıda analiz sonucunda ortaya çıkan temalara ilişkin bir kod bulutu görseli paylaşılmıştır. Ancak söz konusu tema ve alt temaları daha somut bir şekilde ortaya koymak için Şekil 4'te bir görsel paylaşılmıştır.

Şekil 4: Araştırmanın Tema ve Alt Temaları

Araştırma sonucunda *öğrencilerin genel sorunları* teması ve *MYO'nun küçük bir kentte bulunması* teması olmak üzere iki tema ortaya çıkmıştır. Bu temalara bağlı olarak da Şekil 4'te görüldüğü üzere bazı alt temalar tespit edilmiştir. Temalar kategorilere ayrıldıktan sonra alt temalar, kodlanan bölümlerin istatistiğine bağlı kalınarak (en çok kodlanandan en az kodlanana doğru) verilmiştir. Bu tema ve alt temalar öğrencilerin doğrudan aktarımlarıyla aşağıda açıklanmış ve yorumlanmıştır.

1. Tema: Öğrencilerin Genel Sorunları

Aileden ilk ayrılış

Üniversite hayatı birçok yönüyle ilkleri içinde barındırmaktadır. Özellikle aileden daha önce ayrılmamış veya bu kadar uzun süreli ayrılmamış olan kişiler için bu süreç daha zorlayıcı olabilmektedir. Çünkü yeni insanlar, yeni yaşam koşulları ve ortamlar bazı öğrencileri tedirgin edebilmektedir. Bazı öğrencilerin bu yöndeki ifadeleri şöyledir.

İlk defa kendi memleketimden çıkıp, hiç bilmediğim bir şehre gittim. Babamla birlikte yola çıktık, Borçka'ya geldik. Yurda geldiğimde kendimi çok garip hissettim çünkü hayatımda ilk defa ailemden uzak ve tek başıma, tanımadığım insanlarla aynı odayı paylaşacaktım (K3-19-K).

Ben ilk defa başka bir ile gitmiyordum ama ben de ailem de heyecanlı ve üzüntülüydük. Beni hiç bilmedikleri bir yerde bırakıp gideceklerdi. Bana hissettirmemeye çalışıyorlardı, aynı şekilde bende onlara üzüldüğümü hissettirmemeye çalışıyordum (K4-21-K).

Aileden ilk kez ayrılma ve tek başına kalmanın kaygısı psikolojik olarak öğrencileri zorlayabilmektedir (Yeşilyaprak, 1985). Diğer taraftan üniversiteye başlamanın üzüntüsü ve heyecanı gençlerin ve ailelerinin yaşadığı iki temel duygu olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla her ne kadar aileden geçici süreliğine bir ayrılık olsa da ayrılmak ve vedalaşmak zor gelebilmektedir. Bu yönde düşüncelerini aktaran öğrenciler şöyle devam etmektedir.

Ailem beni yurda yerleştirdikten sonra vedalaştık, gideceklerdi ama bir türlü ayrılamıyorduk. Defalarca kez vedalaştık. Ağlamamak için duygularımızı bastırıyorduk artık üzüldüğümüzü belli etmemeye çalışıyorduk ama içimiz buruktu (K4-21-K).

Bir yıl boyunca ailemi göremeyecek olmam beni çok üzüyor (K14-19-K).

K14 ve K4'ün aktarımları birlikte değerlendirildiğinde netice itibariyle aileden ayrılma ve vedalaşmanın öğrencileri zorladığı görülmektedir. Literatürde de aileden ilk defa ayrılma gibi nedenlerden dolayı üniversitenin ilk yıllarının en zorlayıcı yıllar olduğu belirtilmektedir (Kahriman ve Yeşilçiçek, 2010). Bununla birlikte aileden uzak ve kendi başına yaşamak öğrencilere bazı sorumluluklar yüklemektedir ve öğrencinin kendi deyimiyle "konfor alanından çıkma" hayatlarını çeşitli yönlerden zorlamaktadır.

İlk olarak evinin rahatlığı ve ailesinin gölgesinden uzaklaşan öğrencilerin konfor alanından çıkması oldukça zorlamaktadır. Çünkü farklı bir şehre gidene kadar tüm ihtiyaçları ailesi tarafından karşılanmış olan gençler bir anda barınma, beslenme, ulaşım gibi birçok temel ihtiyacı tek başına karşılamakta zorlanmaktadır (K9-44-K).

Aile özlemi

Aileden ayrılmanın zorluğu bir yana sonraki süreçte aileye özlem duymak da yeni bir sorun olarak ortaya çıkabilmektedir. Dolayısıyla aileden ayrılmanın güçlüğü özlemin de habercisidir aslında. Diğer taraftan üniversiteye başlamak öğrenciler için ani bir sosyal ve akademik çevre demektir. Özellikle sevgi bağlarının güçlü olduğu sağlıklı ailelere sahip öğrencilerde yeni ve farklı olan yaşamın içinde artık aile ve sosyal çevrenin yer almaması yoğun bir özlem duygusunun yaşanmasına neden olmaktadır.

Ailemden uzak olmam... En büyük sorunum onlardan hiç bu kadar ayrı olmamıştım. Bazen çok özledim onları ve o yüzden burada çok sıkılıyorum (K5-20-K).

Burada aile özlemim çok fazla. Her zaman eve gidemiyor olmak ailemden uzakta bilmediğim bir şehir. Ailemi özledim, şehrimi özledim. Bazen nereye geldim diye düşünüyorum (K17-21-K).

Aileden uzun süre ayrı kalmak aileye özlemi, başka şehirde yaşıyor olmak da memlekete duyulan özlemi öğrenciler açısından bir sorun olarak karşımıza çıkarmaktadır. Okuduğu dönem boyunca ailesiyle yaşayan ve ailesinden uzakta yaşayan üniversite öğrencilerinin karşılaştırıldığı bir çalışmada ailesinden uzakta yaşayan öğrencilerin manevi duyguların yokluğu nedeniyle aileye özlemi yaşadıkları aktarılmıştır (Dirimeşe, 2022). Benzer şekilde bir üniversitedeki psikolojik danışma merkezine başvuran üniversite öğrencilerinin de aile özlemini bir sorun olarak değerlendirdikleri aktarılmıştır (Owen ve Çelik, 2018).

Uyum sağlama problemi

İnsanlar genel itibariyle bir düzen kurduklarında o düzenin devam etmesinden yana bir tutum sergilerler. Yani rutinlerin devam etmesini isterler. Özellikle bildiği-tanıdığı bir şehir ve ortamda hayatlarını sürdüren öğrenciler başka bir kente gitmek zorunda kaldıklarında sahip oldukları hayat düzenleri ve sosyal çevreleri tamamen değişmektedir. Bu tür durumlarda ise öğrenciler aile ve sosyal çevrelerinin olmadığı yeni hayata uyum sağlamada zorluk çekebilmektedir. Literatürde de üniversite öğrencilerinin uyum sorunlarına yönelik yürütülen birçok çalışma bulunmaktadır (Özkan ve Yılmaz, 2010; Erdoğan, Şanlı ve Şimşek, 2005; Donat, Eskiocak ve Koşar, 2019). Öğrenciler söz konusu duruma yönelik ifadelerini aşağıdaki gibi aktarılmıştır.

Eğitim süresi boyunca uyum sağlama çabasına girmiş bulunmaktayız (K18-19-E).

İlk olarak farklı bir şehirde okuyorsa oraya alışma süreci olur, belli bir zaman geçmesi gerekir bulunduğu yere alışması için. Eğer Borçka gibi bir yerde okuyorsanız bu süreç biraz daha uzayabilir bu benim kanaatim (K6-20-K).

Uyum sorunu yaşayan öğrencilere yönelik oryantasyon programına vurgu yapan K2, uyum sorununu başlıca sorunlardan biri olarak değerlendirmiştir.

Başlıca sorunlardan biri üniversiteye uyum sorunudur. Uyum konusunda sıkıntı yaşayan öğrencilere yönelik oryantasyon programları düzenlenebilir (K2-19-K).

Bu süreçte her öğrencinin sosyal kişilik yapısı farklı olduğu için bazıları daha kolay uyum sağlayabilmektedir. Özellikle arkadaş ilişkileri uyum sürecini kolaylaştırabilmektedir. Zira sosyalleşme grupları sayesinde sevilme, kabul görme (aidiyet duygusunun gelişmesi), paylaşımcı olma gibi duyguların karşılanması mümkün olabilmektedir. Böylece arkadaş ilişkileri ve sosyalleşme sürecinde öğrenciler yeni yaşama daha kolay uyum sağlayabilmektedir (Yağmur ve Tarcan-İçigen, 2016). Bir öğrenci uyum sürecinden şöyle söz etmektedir.

Arkadaşlarım olmasaydı alışmakta çok zorlanırdım ama onlar sayesinde hemen alıştım. Bir olduk her yere beraber gidiyoruz, her şeyi beraber yapıyoruz. Hiç birbirimizi tek başımıza bırakmıyoruz (K29-21-E).

Uyum sorunu, aslında öğrencilerin karşılaştıkları farklılıklara gösterdikleri bir direnç olarak da görülebilir. Zira kültürel farklılıklar uyum sürecini zorlaştırmakta (Donat vd., 2019), benzerlikler ise kolaylaştırmaktadır. Katılımcılardan biri benzer kültür vurgusu yaparak bunun uyumu kolaylaştırdığını ifade etmektedir.

Buraya alışmama vesile olan aynı şehirden olmasa da kendi kültürümden insanların burada olduğunu öğrendim, onlarla arkadaşlık kurmamdır. Bu sayede daha farklı arkadaşlarım da oldu (K34-20-K).

Yurt sorunları

Öğrencilerin üniversite öğrenimi sürecinde yaşadıkları sorunlardan bir diğeri de yurtlarla ilgilidir. Söz konusu yurtlarda yaşayan öğrencilerin yurt deneyimleri ve bu süreçte karşılaştıkları sorunlar şöyledir.

Yurt sorunu her öğrencide olduğu gibi bizde de mevcut. Yurt yemekhanesinde, çamaşırhanesinde hijyen yok. Ortak alan olarak kullandığımız ve en çok hijyenik olunması gereken yerde sık sık temizlik yapılması gerekir. Bir diğer yaşadığımız yurt sorunu yemeklerdir. Yapılan yemekler güzel olmamanın yanı sıra az veriliyor ve o güne ait yemek listesinin dışına çıkılıyor. Yurtta su sorunumuz mevcut sürekli olarak sular kesiliyor bu soruna bir an önce çözüm üretilmelidir (K2-19-K).

Yurdun bahçesi yok, güvenlik açısından hiç önlem alınmıyor. Yurdun yemekleri bazen çok kötü ve özensiz oluyor ya da yemekleri çok az koydukları için yeterli beslenemiyoruz (K8-21-K).

Yurtta da çok sıkıntı çekiyoruz. Biz çok mükemmel olsun demiyoruz ama en azından belli şeylerin düzeltilmesi gerek. Mesela yemekleri çok kötü, hiç dikkat edilmiyor. Yenecek gibi olmayan yemekleri var. Bazı yemeklerinden su tadı geliyor. Yemekler tuzsuz yurt çok eski su sürekli kesilip duruyor (K14-19-K).

Yemekhane öğrenci başına yemek çıkması gerekirken yemeklerin bazı öğrencilere yetmemesi ve bu yüzden aç kalmamız...Bu bizim için çok büyük bir sorun. Her gün sular kesiliyor ve bu yüzden bazı ihtiyaçlarımızı gideremiyoruz (K25-23-K).

Öğrencilerin aktarımlarından yurttaki karşılaşılan sorunlara ilişkin bir değerlendirme yapıldığında yemeklerle ilgili sorunların en başta geldiğini görmek mümkündür. Öğrencilerin yaşam memnuniyetini araştıran bir çalışmanın sonuçlarına göre de öğrencilerin ana sorunları arasında beslenme sorununun ikinci sırada geldiği belirtilmiştir (Koyuncu ve Güneş, 2020). Yemeklerin öğrenciler açısından yetersiz olduğu ve lezzet açısından sorun teşkil ettiği anlaşılmaktadır. Ayrıca suların kesilmesi ve hijyen sorunlarına da dikkat çekilmektedir. Oysa öğrencilerin gıda güvenliği ve hijyeni temel bir hak olarak kabul edilmektedir. Besin değeri yüksek, sağlıklı, kontrol edilen besinlerin tüketilmesi öğrencilerin sağlıklı bir yaşam sürebilmeleri için gerekli görülmektedir (Yüksel, 2020). Diğer bir sorun ise odaların dar olması ve öğrencilerin rahat etmemelerine ilişkindir.

Burada yaşadığım ilk sorun sekiz kişilik bir odada kalmaktı. Kaldığım odada herkesle anlaşmak kolay değildi. Yemekler benim kültürümden biraz farklıydı o yüzden biraz zorlanıyordum. Bunlar benim için yurttaki yaşadığım küçük sorunlardı (K16-19-K).

Yurttaki sorunlar: odalar çok dar, çalışma masası kişi sayısına göre yetersiz. Yurtta hiç hijyen yok ve yurt eski olduğu için bir çok problem çıkıyor. Çamaşır makinesi yurttaki kişi sayısına göre çok az ve sürekli bozuluyor (K8-21-K).

Odada dört kişi kalıyoruz ve bu tabii ki bizi zorluyordu. Sabahki dersler aynı saate başladığı zamanlar aynı anda hazırlanmak zorunda kalıyoruz. Oda çok dar bu da bizi baya bir zorluyordu. Tek lavabo, tek banyo ve ikisi de ortak yerde bunu kullanması gereken dört kişiyiz (K32-20-K).

Beslenme sorunları

Öğrencilerin görüşmelerde sıklıkla değindikleri sorunlardan biri de beslenmeye ilişkindir. Sağlıklı ve yeterli beslenme her birey için kritik değerdedir ve sağlığın ön koşulları arasında sayılmaktadır. Sağlıklı beslenme ile akademik motivasyon arasındaki ilişkiyi irdeleyen bir çalışma, sağlıklı beslenmenin (günlük enerji, vitamin, yağ, protein vb.) akademik motivasyonu etkilediğini doğrulamıştır (Adıgüzel vd., 2023). Özellikle akademik faaliyetlerin doğrudan öznesi olan öğrencilerin ruhsal iyilik halleri ve motivasyonları da beslenme durumlarından etkilenmektedir. Öğrencilerin beslenmeye ilişkin görüşleri şöyledir:

Okul ve yurdun yemeklerini çok iştah açıcı bulmuyorum. Yemek konusunda çok sıkıntı yaşıyorum (K24-19-K).

Kaldığım yurtta çoğu zaman yemekler kötü oluyor. Bu yüzden dışarıdan yemek istiyoruz ama dışarıdaki yemekler hem sağlıksız hem de iyi değil. Yemek için çok bir seçeneğimiz kalmıyor, bu yüzden aç kalıyoruz (K28-20-K).

Yurdun yemekleri tuzsuz ve tatsız olduğu için yiyemiyorum. Ağır olduğu için midemi rahatsız ediyor. Bu yüzden de sürekli dışarıdan yemek söylüyorum bu da beni maddi açıdan zorluyor (K11-19-K).

Buranın yemek kültürüne hiç alışamadık. Aynı şekilde yurdumuzun yemekleri çok kötü. Hiçbir şey yemediğimiz için psikolojim bozulmuştu (K34-20-K).

Öğrencilerin beslenmeye ilişkin ifadelerine bakıldığında öğrencilerin birçok sorun yaşadıkları dikkati çekmektedir. Özellikle yemeklerin yetersiz ve iştah açıcı olmamasına vurgu yapıldığı, bu nedenle öğrencilerin dışarı yemeklerine yöneldikleri ve bunun da onları ekonomik açıdan zorladığı anlaşılmaktadır. Yapılan araştırmalar öğrencilerin barınma durumlarının (aile yanında, yurtta, kendi evinde vb.) beslenme durumlarına doğrudan yansıdığını göstermektedir. Özellikle de yurtta kalan öğrencilerin daha düzensiz ve yetersiz beslendikleri saptanmıştır (Kızıltan, 2000). Sağlıklı beslenme konusunda en riskli gruplardan birinin üniversite öğrencileri olduğu bilinen bir durumdur (Işkın ve Sarıışık, 2017). Bu noktadan hareketle sağlıklı beslenmenin akademik motivasyonu olumsuz yönde etkilediği ve bunun da dolaylı yoldan bireylerin kendini gerçekleştirme, geleceğini planlama/şekillendirmeyi dolaylı yoldan etkileyebileceği söylenebilir. Böyle bir durumda beliren yetişkinliğin sağlıklı inşası sekteye uğrayabilecektir.

Ekonomik sorunlar

Üniversite öğrencileri öğrenim sürecinde farklı birçok sorunla karşı karşıya kalabilmektedir ve bu sorunların önemli bir kısmını ekonomik sorunlar oluşturmaktadır. Ulaşım, beslenme, barınma gibi sorunlar hem öğrenciler açısından ciddi bir sorun teşkil etmekte hem de bu sorunlar doğrudan ekonomik sorunların yordayıcısı olabilmektedir. Bu bakımdan sorunların kesişimsellik özelliği gösterdiği söylenebilir. Bazı öğrencilerin ekonomik açıdan yaşadıkları sorunlara ilişkin değerlendirmeleri aşağıdaki gibidir.

Maddiyat bence bütün öğrencilerin olduğu gibi herkesin ortak sorunu. Küçük bir yerde okuyor olmanız para harcamadığımız anlamına gelmiyor. Tabii ki büyük şehirlere göre muhtemelen daha uygundur ama bazen de tam zıttı olabiliyor (K6-20-K).

Maddi imkânların yeterli olmayışı geçinebilme problemini ortaya çıkarıyor. Vücudun ihtiyacı olan beslenme konusu da sağlıklı ve düzenli bir şekilde karşılanmalıdır (K31-19-E).

Biz öğrenciler çok zorluk yaşıyoruz, en çok da maddi açıdan zorluklar yaşıyoruz. Öğrenci olduğumuzu sorup da öğrenen esnaf ucuz olan ürünü bize daha pahalıya satmak istiyor (K7-20-E).

Maddi bir sorun küçük yer olmasına rağmen bana göre her şey çok pahalı geliyor. Öğrenci olduğumuz için bu durumu kullananlar oluyor. Bu yüzden zorlandığım zamanlar olmuştur (K16-19-K).

Yukarıdaki aktarımlara göre ekonomik sorunlar öğrencilerin ortak sorunu olarak değerlendirilmekte ve bu sorunun sağlıklı ve düzenli beslenmeyi olumsuz etkilediği belirtilmektedir. Ayrıca yaşanan kentin küçük olması ve buradaki hayatın pahalı olarak değerlendirilmesi ekonomik sorunların etkisini daha da derinleştirebilmektedir. Ekonomik sorun faktörlü bu durumlar üniversite öğrencilerinde stres ve depresyonu kaynağı olabilmektedir. Bunun da öğrencilerin akademik başarı ve yaşam kalitelerini önemli ölçüde etkileyebileceği belirtilmektedir (Çelikkaleli ve Demir, 2024). Dolayısıyla diğer sorunlarda olduğu gibi ekonomik sorunların da beliren yetişkinliğin önemli kaynaklarından olan eğitim alma/görme sürecine olumsuz yansıtılabileceği söylenebilir.

Motivasyon düşüklüğü

Öğrenciler geleceğe daha emin adımlarla ilerlemek, kendilerini gerçekleştirmek, bir mesleğe sahip olmak, belli bir alanda uzmanlaşmak ve ferah bir yaşamı inşa etmek için üniversite hayatına yönelmektedir. Bu hedeflerin gerçekleşmesi ise büyük olasılıkla akademik başarıya bağlıdır. Ancak akademik başarı için de bazı diğer koşullarla birlikte güçlü bir motivasyona gereksinim duyulmaktadır. Derslere ilgi duyulması, katılım ve olumlu bir tutumun sergilenmesi akademik başarı ve performansa olumlu şekilde yansıtılabilmektedir (Korkmazer, 2020). Dolayısıyla motivasyon, öğrencinin başarılı bir üniversite hayatı geçirmesi ve hedeflerine ulaşması için merkezi bir konuma sahiptir. Bazı öğrencilerin motivasyona ilişkin görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

Motivasyonumuzu düşüren çok şey yaşıyoruz. Biz bu tür bir çok sorunla uğraşırken kendi psikolojimizi düzeltmediğimiz zaman bıkkınlık, motivasyon düşüklüğü oluyor. Kendi şehrimde dönmek istiyorum diyorum. Çok kez de gitmek için hazırladım, ailem bir şekilde ikna etti ve hâlâ burdayım (K2-19-K).

Örneğin; okulumda oldukça uzak bir şehirde kalıyorum. Üniversite eğitimimi alabilmek için yaşadığım ulaşım sorunu, okula olan uzaklık buna bağlı olarak da ulaşımında yaşadığım sıkıntılı süreç hem bedenen hem de mental yorgunluğa neden olmaktadır. Okula geldiğimde yorgunluktan ortama ayak uydurmakta, alışmakta uzun bir süre güçlük çekiyorum. Bu durumun neticesinde devamsızlıklar da beraberinde geliyor. Psikolojik sorunlarda ortaya çıkıyor (K31-19-E).

Ailemi özliyordum, artık şehrimi özliyordum. Nereye geldiğimi düşünüyordum, buranın bana göre olmadığını, yanlış bir tercih yaptığımı düşünüyordum. Aynı şekilde daha sonrasında da vizelerin korkusu beni sarmıştı. Aynı şekilde ders çalışma isteği yok, vizelere çalışmak istemiyordum (K34-20-K).

Öğrencilerin farklı sorunlarla uğraşmaları ruhsal iyilik hallerini zedeleyerek motivasyon düşüklüğüne neden olmaktadır. Farklı bir şehirde yaşamak, ulaşım sorunları, aile özlemi gibi sorunlarla karşı karşıya kalmak bir öğrencinin ifadesiyle “devamsızlık” yapmaya ve “mental yorgunluğa” neden olmaktadır. Bu nedenle psikolojik esenlikleri bozulan öğrencilerin derslere olan ilgileri azalmakta ve bazen de öğrenciler üniversite eğitimini sonlandırma düşüncesine dahi kapılabilmektedirler. Oysa eğitim kurumlarının görevi ve öğrencilerin amacı akademik anlamda başarılı olmaktır. Akademik başarıyı etkileyen en önemli faktör ise motivasyondur (Ergin ve Karataş, 2018). Bu bakımdan motivasyon düşüklüğü nedeniyle beliren yetişkinlik kuramının vurguladığı eğitsel ve mesleki görevlerin yerine getirilmesinin olumsuz etkileneceği rahatlıkla söylenebilir.

2. Tema: MYO'nun küçük bir kentte bulunması

Sosyal etkinlikler – aktiviteler

Sosyal etkinlik ve aktiviteler gençlerin kaliteli zaman geçirmeleri açısından önemlidir. Zira öğrencilerin psiko-sosyal esenlikleri ve psikolojik iyi oluşları da etkinlik ve aktivitelerden olumlu yönde etkilenebilmektedir. Diğer açıdan sosyal etkinlikler öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmelerini ve

farkındalıklarının artmasını da sağlamaktadır. Tam tersi durumlarda ise öğrenciler birçok yönden olumsuz sonuçlarla karşı karşıya kalabilmektedir. Literatürde de sosyal ve bilimsel açıdan başarılı olabilmek için öğrencilerin sosyo-kültürel becerilerini etkili kullanmaları gerektiği belirtilmektedir (Özşaker, 2012). Nitekim bu ilişkiyi ölçmeye yönelik yürütülen çalışmalar fiziksel/sosyal etkinliklerin akademik başarıyı arttırdığını ortaya koymaktadır (Singh vd., 2012). Görüşme yapılan öğrenciler sosyal etkinlik ve aktiviteler için yeterli imkânlarla sahip olmadıklarını ve bu durumdan rahatsızlık duyduklarını belirtmiştir.

Burada hiç aktiviteler olmuyor. Geziler filan okulda.... Burası görünüş olarak çok güzel ama işte küçük ve sıkıcı bence (K5-20-K).

Sosyalleşmek isteyen öğrenciler için bu isteklerini karşılayacak alanlar oldukça kısıtlıdır. Bölgede sinema, tiyatro, konser gibi öğrencileri kültürel anlamda geliştirebilecek herhangi bir aktivite yoktur. Sosyalleşmenin tek yolu gençlerin vakit geçirebilecekleri birkaç kafedir. Bu kafelerin yiyecek-içecek fiyatları da oldukça yüksektir (K9-44-K).

Boş zaman etkinlikleri olarak değerlendirilen sosyal faaliyetlerin yeterince gerçekleştirilememesi ve imkânların yetersiz olması öğrencilerin bu yöndeki eylemlerini sınırlandırmaktadır. Bu bakımdan üniversitelerin sosyal etkinlikleri teşvik edici ve yönlendirici bir misyon üstlenmesi de beklenmektedir (Özşaker, 2012). Buna karşın üniversitenin bulunduğu ilçenin küçük bir yerleşim yeri olması öğrencilerin sosyal yaşam alanlarını sınırlamakta ve bu durum özellikle üniversiteye yüksek beklentilerle yerleşen öğrencileri kendi ifadeleriyle "hayal kırıklığına" uğratmaktadır. Özellikle öğrencilerin daha önce yaşadıkları şehirde, şehir imajının olumlu olması ve sosyal etkinliklerin bir ölçüde yeterli olarak görülmesi gidilen şehrin ve üniversitenin mevcut etkinliklere yönelik düşünceleri değiştirebilmektedir (Gümüş, 2017).

Yaşadığımız ilçe küçük bir yerleşim alanı olduğu için sosyal faaliyet açısından da kısıtlı . Tabi (öğrenciler) buraya gelmeden önce bundan haberdar olmadıkları için hayal kırıklığına uğradılar (K13-39-K).

Üniversite yerleşkelerinin bulunduğu kentlerde aslında üniversite ve bu kentlerde bulunan diğer kurumların da etkinlikler üretme açısından ortak sorumlulukları bulunmaktadır. Örneğin bu durumla ilgili olarak bir öğrenci belediyenin de sorumluluk alması gerektiğini dile getirmektedir.

Aktivite eksikliği sorunlarımızda var, çok fazla aktivite yapamıyoruz. Belediyemizin bu gibi sorunları çözmesini ve aktivitelerin fazlalaştırılmasını istiyorum (K16-19-K).

K28 ise doğrudan aktivite ve sosyal etkinlik beklentisi için bir kuruma işaret etmemekte ancak kurumlar açısından ortak bir sorumluluk alınması gerektiğine vurgu yapmaktadır.

Öğrencilerin daha aktif olması için örneğin; konser, sinema, kitap fuarları, kamp, tiyatro vb. geziler düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum (K28-20-K).

Öğrenciler için boş zamanlarda aktivite yok. Hayallerimi karşılamadı umduğum ile bulduğum aynı olmadı (K35-19-K).

Üniversiteler sadece bilgi üreten ve eğitim veren kurumlar değil bununla birlikte sosyo-kültürel bilginin üretildiği ve uygulandığı/aktarıldığı yerlerdir (Gültekin, Çelik ve Nas, 2008). Bu bakımdan üniversiteler, öğrenciler açısından kişisel gelişimin sağlandığı (Tektaş ve Tektaş, 2010), çeşitli yetenek ve ilgilerin geliştirildiği ve hayata dair zengin bir deneyimin edinildiği yerlerdir. Bu bakışla öğrencilerin farklı alanlarda sorumluluk üstlenmeleri (örn. çevresel duyarlılık), liderlik becerilerini geliştirmeleri, sosyalleşmeleri ve kalıcı ve sağlıklı ilişkiler kurmaları için aktivite ve etkinliklere katılmaları önem taşımaktadır. Zira bu etkinlikler öğrencilerin ilgi alanlarını keşfetmelerini ve bu yönde profesyonelleşmelerini de sağlayabilir. Dolayısıyla öğrencilerin sosyal etkinliklerin yetersizliğine ilişkin olumsuz değerlendirmelerinin altında aslında sadece "eğlenmek" yatmamaktadır. Beliren yetişkinlik kuramına göre de kimlik inşasında sosyal bağlamın önemli bir yeri vardır ve bunun karşılanması büyük ölçüde sosyal koşulların yaratılmasına bağlıdır (Varol, 2023). Çinli üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada ders dışı etkinliklere daha fazla katılmanın hem mesleki becerileri geliştirmede etkili olduğu

hem de ruh sağlığını korumada önemli bir rol üstlendiği tespit edilmiştir (Shiah vd., 2013). Başka bir çalışmada da bireylerin iyilik hallerinin ve ruh sağlıklarının artması için öğrencilerin sosyal faaliyetlere katılmaları gerektiği belirtilmiştir (Yenihan, Balcı ve Ün, 2020). Sonuç itibarıyla öğrencilerin karşılaştığı birçok sorun akademik başarılarına, motivasyonlarına ve yaşam kalitelerine olumsuz bir şekilde doğrudan veya dolaylı yönden yansımaktadır ve tüm bunlar beliren yetişkinlik döneminde önemli bir görev olarak kabul edilen eğitsel gelişime olumsuz yansımaktadır.

Ulaşım sorunları

Öğrencilerin üniversiteye gidiş geliş sürecinde yaşadıkları sorunlar, ulaşım sorunları alt teması altında işlenmiştir. Servislerin olmaması veya yeterli olmaması, ulaşım ücretinin pahalı olması ve üniversitenin yerleşim yerinden uzak olması gibi sebeplerden dolayı öğrenciler ulaşım sorunu yaşadıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin ulaşım sorununa ilişkin ifadeleri aşağıdaki gibidir:

Borçka ulaşım imkânlarının kısıtlı olduğu bir ilçedir. Yüksekokul şehrin epeyce dışında kalmakta ve ilçe merkezinde yaşayan öğrenciler özellikle kötü hava koşullarında okula giderken zorlanmaktadır. İlçede öğrencilerin faydalanabileceği tek bir dolmuş hattı bulunmakta o da sadece belli saatlerde çalışmaktadır. Bu sebeple öğrenciler şehir içi dolmuş kullanamamaktadır (K9-44-K).

Yurttan her gün üniversiteye gitmek için yürümek zorunda kalıyoruz. Çünkü dolmuşlar saat başı olduğu için benim ders saatlerine uymuyor. Bu yüzden yürümek zorunda kalıyoruz hava şartları da kötü olduğu için, yollardan geçen araçlar hızlı gittikleri için üzerimize su birikintilerinden su sıçratıyor ve yollarda köpek sayısı fazla olduğu için de korkarak okula geliyorum (K11-19-K).

Yayalar için 20-30 dakikalık okul yolu, iklimsel olarak yağışı ve soğuğu derinden hisseden bölgede durumu iyice zora sokarken toplu taşıma aracı bulmakta mümkün olmamaktadır. Sabah saatlerinde ve akşamüzeri toplu taşıma araçlarına erişemeyen öğrenciler bu hat üzerinde yürürken maalesef sokak hayvanlarından dolayı tedirginlik yaşamaktadır (K12-40-K).

Üniversite ile yurdun mesafesinden dolayı ulaşım sıkıntısı yaşıyoruz, servis yok. Karşıdan karşıya geçmemiz gerekiyor üst geçit yok, trafik yoğun ama trafik ışıklarının yetersizliği çok, yollar çok kötü kışın ne yapacağız bilmiyorum (K25-23-K).

Servislerin yetersizliği, saat başı olmaması ve okul ile ilçe merkezi arasında yaklaşık 20-30 dakika yürüme mesafesi olması öğrencilerin ulaşım sorunu yaşamalarına neden olmaktadır. Ayrıca bölgenin Karadeniz iklimi etkisinde kalması ve havaların yağışlı geçmesi öğrencileri servisle üniversiteye gitmeye zorlamakta ancak bu durumda da servisler bu ihtiyacı karşılayamamaktadır. Bu noktada yerel yönetimin ulaşım için aktif sorumluluk üstlenmesi beklenmektedir. Örneğin üniversite öğrencilerinin kış sporları merkezlerinden yararlanma durumlarını belirlemeye yönelik yapılan bir araştırmada ilgili merkeze ulaşım sorunu için üniversite ve belediyelerin işbirliği içinde mevcut araçların sayısını ve hareket noktalarını arttırarak ulaşım sorununu çözülebilecekleri aktarılmaktadır (Özer ve Dikmen, 2020). Benzer yaklaşım üniversitelerdeki ulaşım sorununa çözüm için de sergilenebilir. Diğer bazı öğrencilerin ulaşım sorununa ilişkin ifadeleri aşağıda aktarılmıştır.

Ulaşım konusunda geri kalmış bir ilçeyiz. Şehir içi dolmuşlar ya yok, varsa da saatinde gelmiyor. Bu da bizler için bir zorluk teşkil ediyor (K20-44-K).

Yurtla okul arası biraz uzak, ulaşım konusunda sıkıntı oluyor. Hava yağmurlu olduğu zaman çok sıkıntı yaşıyorum (K24-19-K).

24 Eylül'de gittik, erken gittim, pazartesi de okula gittim. Okul yolunu görünce çok sinirlendim, çok uzak yürü yürü bitmiyor. Ayağıma kara sular iniyor (K36-20-K).

Barınma sorunları

Üniversite sürecinin başlamasıyla öğrencileri en çok kaygılandıran konuların başında barınma ihtiyacı gelmektedir. Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK)'na başvuran öğrencilerin tamamına öğrenci yurdu çıkmamaktadır. Dolayısıyla öğrenciler alternatif seçenekleri değerlendirmek zorunda

kalmaktadır ki bu son derece sancılı bir süreçtir. Öğrencilerin barınma sorununa ilişkin aktarımları şöyledir:

Bu gibi küçük ilçelerde öğrenim gören gençler daha farklı sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır ki bunlardan en büyüğü, en temel ihtiyaç olanı barınmadır. Yurt olanaklarının kısıtlı olması, bütçelerini aşıya da öğrencileri birkaç arkadaş ortaklaşa ev tutmaya mecbur bırakmaktadır. Ne var ki burada konut sayısının kısıtlı olması bir ilçe olduğu için öğrenciler ya kendilerine uygun ev bulamamakta ya da ekonomik imkânlarını çok zorlayacak yüksek kiralarla karşı karşıya kalmaktadır (K9-44-K).

Öncelikle bölgedeki öğrenci sirkülasyonuna rağmen yetersiz kalan öğrenci yurdu, öğrencileri kiralık ev arayışına itmektedir. Yüksek kira bedelleri ve seçeneklerin azlığı ile öğrenciler ekonomik sıkıntı ile karşılaşmaktadır (K12-40-K).

Öğrencilerin en sık karşılaştığı problemlerden biri de yeterli sayıda öğrencilerin barınma ihtiyacını karşılayacak ekonomik yurtlar ya da öğrenci evlerinin olmamasıdır (K31-19).

Öğrencilerin söylemleri doğrultusunda barınma sorununun ciddi bir boyutta olduğu söylenebilir. Yurt çıkmayan öğrenciler çaresiz bir şekilde kiralık ev arayışına yönelmektedir. Ancak ilçenin küçük olması öğrencilerin bütçelerine göre kiralık ev bulmakta sorun yaşamalarına neden olmaktadır. Barınma sorunu yaşayan öğrencilerin özellikle ekonomik sorun vurgusu yapması dikkati çekmektedir. Dolayısıyla barınma sorununun ekonomik durumla güçlü bir ilişkisi vardır. Özellikle kiralık ev sayısının az olması mevcut kiralık evlerin pahalı olmasına neden olmaktadır.

Arkadaşlarımla ev aramaya çıktık ancak kendimize göre ev bulamadık. Ya da bir öğrenciye göre çok pahalıydı (K26-22-K).

Neden ve sonuçlarıyla üniversite öğrencilerinin sorunlarını ele bir çalışmanın sonuçlarına göre barınma sorununun ekonomik faktörler, sağlık kaygısı ve yalnızlık hissiyle doğrudan ilişkisi bulunmuştur. Çalışmada ayrıca biyo-psiko-sosyal sağlığın korunması ve akademik başarının sağlanması için yetersiz barınma koşullarının iyileştirilmesi gerektiği vurgusu yapılmıştır (Kara, Aykut ve Pulat, 2019). Böylece beliren yetişkinlik dönemindeki bireyler olarak üniversite öğrencilerinin daha başarılı olmaları ve sağlıklı bir gelecek planlamaları mümkün olabilecektir.

İlçenin İmkânları

Üniversite yerleşkelerinin kurulduğu kentlerde belli bir öğrenci grubu uzun bir süre artık bu şehirlerde yaşamını sürdürmektedir. Üniversitelerin öğrenci kapasitelerine bağlı olmakla birlikte farklı illerden birçok öğrencinin hayatı söz konusu kentlerde sürdürmesi ise beslenme, barınma, ulaşım, sağlık, alışveriş vb. ihtiyaçların artık burada karşılanması anlamına gelmektedir. Özellikle de imkânların kısıtlı olduğu kentlerde söz konusu ihtiyaçların karşılanması çeşitli yönlerden sorun teşkil etmektedir.

Alışveriş yapacağımız yer neredeyse yok ya da bulunduğumuz yerden uzakta. İnternette alışveriş yaptığımızda da ister istemez kargo problemleri yaşanmakta (K21-20-K).

İlk başta Borçka'yı merkez zannetmiştim. Her halükarda biraz beklentilerimin altındaydı. Borçka'ya geldiğim ilk anda bir ön yargı oluştu (K19-22-K).

Borçka'ya geldiğim zaman adapte olmada sıkıntı çektim. Bu yüzden öğrenci şehri olduğunu düşünmüyorum (K28-20-K).

Üniversitelerin bulunduğu kentlerin sosyal etkinlik ve aktivite açısından zengin olması öğrenciler tarafından önemli bir ölçüt olarak değerlendirilmektedir. Öğrencilerin bu açıdan söz konusu kenti değerlendirmeye yönelik ifadeleri şöyledir:

Gezilecek yerler kısıtlı. Hep aynı yerler, döngünün içerisindeyiz. Vaktimizi arkadaşlarımla güzel bir aktivite bulup geçiriyorum (K29-21-E).

Diğer bir sorunumuz ise ilçemizin aktivite olarak alışveriş olarak yeterli olmadığını düşünüyorum ve bu nedenle yeni bir şeylerin peşinden koşulması gerekmektedir. Örnek vericek olursam bir sinema olabilir veya bir bowling salonu.. (K33-19-E).

Fiziki, ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan yeterince gelişmemiş kentlerde üniversitelerin kurulması kentlerde beklenen sosyo-ekonomik etkiyi yaratmayacağı gibi sosyo-kültürel zemini ve beklentileri yerli halktan daha yüksek ve potansiyel tüketici olan öğrencileri de olumsuz etkilemektedir. Zonguldak ilinde üniversite okuyan öğrencilerle yapılan bir çalışmada öğrencilerin %28,8'i Zonguldak ilinin sosyo-kültürel ihtiyaçlarını karşılayamadığını belirtmiştir (Demirsoy, 2017). Bir çalışma ile üniversite şehri ölçütleri belirlenmiş ve bu ölçütler; ulaşım özellikleri, barınma, üniversiteye kayıtlı öğrenci nüfusu, sosyo-kültürel imkânlar, mal ve hizmete erişim, öğrencilere dönük kentsel mekân kullanımı, yerel yönetimlerin desteği ve istihdam olarak tespit edilmiştir (Ateş ve Tunçel, 2023). Bu kriterlere göre bir karşılaştırma yapıldığında ve öğrencilerin görüşleri dikkate alındığında kentin öğrenciler açısından yeterli ölçütlere sahip olmadığı söylenebilir.

Kültürel farklılıklar

Üniversite hayatının öğrencilere kazanımlarından biri kültürel kaynaşmanın sağlanmasıdır. Ancak farklı şehirlerden gelmiş olmanın beraberinde getirdiği farklılıklar bazı öğrenciler açısından sorun teşkil etmektedir. Literatürde kültürel duyarlılık olarak yer alan bu durumun bazı evrelere ayrıldığı ve süreç içerisinde bir değişim beklediği görülmektedir. Buna göre inkâr, savunma, azaltma, kabul, uyum ve bütünleşme süreçleri yaşanarak kültürel farklılıklardan keyif alma durumu yaşanmaktadır (Özbolat ve Aksaç, 2022). Öğrencilerin bu durumu destekleyen görüşleri şöyledir:

Birçok farklı kültürden bir araya gelmiş öğrenciler olarak birçok çatışma yaşıyor. Buna yönelik kültürel farklılıklar ile ilgili sorun yaşayan öğrencilere konferans veya bilgilendirici etkinliklerde bulunabilirler. Farklı kültürlerden gelen öğrencilerin uyum içinde çalışmalarına yönelik grup çalışmaları yapılmalıdır (K2-19-K).

İlk zamanlar çok sıkıntı çektim çünkü o kadar uzak bir yerden geliyorsun ve yeni insanlar, yeni kültür falan alışamamıştım. Sonra sonra alıştım ama (K24-19-K).

Ayrıca öğrencilerin gittikleri şehirlerde toplum ve çevrenin önyargılı yaklaşımı öğrencileri rahatsız etmektedir. Giyim, konuşma ve diğer bazı ayırıcı özellikler öğrencilerin şehirde "yabancı" olarak anılmasına neden olmaktadır ve bu düşünce bazı olumsuz tutumları beraberinde getirebilmektedir.

İnsanların bize kötü gözle bakmaları beni çok kırıyor. Bu da adapte olmama engel oluyor. Her gün buradan gitmek için dua eder hale geldim (K27-22-K).

Tanımadığım bir yerde nasıl davranacağımı bilmediğim, tanımadığım bir bölgede kültür... İnsanların öğrencilere karşı tavrından dolayı...(K22-19-E).

Yukarıdaki aktarımlara bakıldığında öğrencilerin toplum ve çevrenin tutumundan rahatsız oldukları ve bu durumun üniversite hayatına uyumu zorlaştırdığı, bazı öğrencilerin de söz konusu tutumlardan dolayı bir an önce üniversiteyi bitirmek istediği görülmektedir.

Sağlığa Erişim

Öğrencilerin yaşadıkları ilçeyi değerlendirmeleri istendiğinde vurgulanan sorun alanlarından bir diğeri ilçedeki sağlık imkânlarına ilişkin olmuştur.

Hastanede doktor sayısı yetersiz ve ilgi az (K8-21-K).

Doktora gideceksen ya Artvin merkez ya Hopa diyorlar. Bazıları da direk Rize'ye gidin diyor. Ben bu durumu hala mantıklı bulmuyorum (K19-22-K).

Buradaki hastane de poliklinikler az ve yetersiz. Hasta olduğumuzda bizi başka hastanelere sevk etmektedirler. Burada kalan öğrenci ve halk için kötü bir durumdur (K21-20-K).

Öğrencilerin değerlendirmelerinden ilçenin sağlığa erişim noktasında yeterli imkânlarla sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Hastanesindeki doktor ve polikliniklerin yeterli olmadığı ve bunun için de öğrencilerin il merkezine ve diğer komşu illerdeki hastanelere yönlendirildikleri görülmektedir. Literatürde sağlık hizmetlerine erişememenin bireylerin fiziksel sağlık sorunlarını arttırabileceğine dikkat çekilmektedir (Yenihan, Balcı ve Ün, 2020).

4. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin üniversite deneyimlerini ve yaşadıkları sorunları ortaya koymaktır. Bu bağlamda öğrencilerin aileden ilk ayrılış ve aile özlemi, üniversiteye uyumları, barınma, beslenme, ulaşım ve ekonomik sorunlarla karşılaşma durumlarına ilişkin detaylı bir irdeleme yapılmıştır. Araştırmanın ulaştığı sonuçlara göre MYO'nun küçük bir kentte bulunması temasına bağlı ulaşım, sağlığa erişim ve ilçenin imkanları sorunları; öğrencilerin genel sorunları temasına bağlı ise aileden ilk ayrılış, motivasyon düşüklüğü, sosyal etkinlikler – aktiviteler, barınma sorunları, uyum sağlama problemi, yurt sorunları, kültürel farklılıklar, beslenme sorunları, ekonomik sorunlar ve aile özlemi sorunları ortaya çıkmıştır. Bu sorunlar arasında en çok kodlanan bölümler ise sırasıyla sosyal etkinlikler-aktiviteler (%17,2), üniversiteye başlama ve ilk ayrılış (%12,9), yurt sorunları (%11,8), ulaşım sorunları (%11,8), beslenme sorunları (%8,6), barınma sorunları (%6,5) ve ardından diğer sorunlar gelmektedir. Bu sonuçlar üniversite öğrencilerinin farklı sorunları çeşitli boyutlarda yaşadıklarını ve bu sorunların üniversite yaşamını zorlaştırdığını açıkça göstermektedir.

Araştırmanın ulaştığı sonuçlar literatürde yer alan çalışmalarla büyük oranda örtüşmektedir. Zira literatürde öğrencilerin barınma sorunları, ekonomik sorunlar ve uyum problemleri yaşadıkları belirtilmektedir (Yavuzer vd., 2005). Yine öğrencilerin yaşadığı çeşitli sorunların (beslenme, yabancılık çekme, kenti beğenmeme) uyum sürecini zorlaştırdığını ortaya koyan araştırmalar mevcuttur (Şahin vd., 2009). Literatürde üzerinde önemle durulan öğrencilere yönelik diğer bir sorun ise ekonomik sorunlardır. Ekonomik sorunlarla karşı karşıya kalan öğrencilerin öğrenim sürecinde ciddi zorluklar yaşadıkları ve bu durumun akademik başarıyı olumsuz yönde etkilediği vurgulanmaktadır (Kazu, 2018; Doğan ve Akçalı, 2021). Diğer taraftan barınma sorununun öğrencilerin derse katılım sorunlarını ortaya çıkardığı ve bunun öğrenciler üzerinde ciddi etkileri olduğu tespit edilmiştir (Broton, 2019). Üstelik bu durum öğrencilerin sosyal yaşamlarına da yansiyabilmektedir (Filiz ve Çemrek, 2006). Dolayısıyla araştırmamızda ortaya çıkan motivasyon düşüklüğü sorununun başta ekonomik sorunlar olmak üzere diğer sorunlarla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Bu sonuçlar literatürde yer alan öğrencilerin çeşitli sorunlar yaşadıkları ve bu sorunların öğrencilerin genel refahlarını olumsuz etkilediği teziyle (Kacur ve Atak, 2011) uyusmaktadır.

Bu araştırmanın bir diğer bulgusu beslenme sorunu olmuştur. Bu konuda yapılan bir çalışma üniversite öğrencilerinin toplu beslenme yetersizliği ve ekonomik faktörler nedeniyle beslenme sorunları yaşadıklarını tespit etmiştir (Özütürker ve Koca-Özer, 2016). Bu sonuç, araştırmamızın sonucunu desteklemektedir. Bu sorunun da öğrencilerin günlük yaşamları, genel sağlıkları ve akademik motivasyonları üzerinde önemli rol oynayabileceği düşünülmektedir.

Literatürde stres kaynağı ve akademik başarı üzerindeki olumsuz etkisiyle değerlendirilen bir diğer sorun barınma sorunudur (Kara vd., 2019). Bu sorun öğrencilerin üzerinde sıklıkla durduğu ve dolayısıyla araştırmamızın ortaya koyduğu önemli bir sorun olmuştur. Barınma sorununun ayrıca öğrencilerin uyum problemlerini tetiklediği (Akın ve Özbaş, 2019) ifade edilmektedir. Üniversite öğrencilerinde uyum sağlama probleminin özellikle üniversiteye yeni başlayan öğrencilerde yaygın olduğu kabul edilen bir durumdur (Özkan ve Yılmaz, 2010; Altunöz, 2014). Uyum sağlamada güçlük çeken öğrencilerin ise yalnızlık hissi yaşayabileceği ve akademik başarı düşüklüğü riskiyle karşı karşıya kalabilecekleri belirtilmektedir (McKenzie ve Schweitzer, 2001). Uyum sağlama sürecini zorlaştıran bir diğer husus ise sosyal etkinlik ve aktivitelerin olmaması veya bunlara katılımın düşük düzeyde kalmasıdır. Bu durumun akademik uyumu da zorlaştırdığı aktarılmaktadır (Altunöz, 2014). Araştırmamızda da sosyal etkinliklerin yetersizliği ve motivasyon düşüklüğü sorunları öğrenciler tarafından ifade edilen sorunlar arasında yer

almıştır. Kültürel farklılıkların da uyumu zorlaştırdığı belirtilmektedir (Donat vd., 2019) ki bu araştırmada da öğrenciler kültürel farklılıklara vurgu yapmıştır.

Ayrıca literatürde ailesinden uzakta yaşayan öğrencilerin aileleriyle yaşayanlara nazaran daha çok sorun yaşadıkları (Saraçoğlu, 1993) ve yine ailesinden uzakta yaşayanların aile özlemi duydukları (Dirimeşe, 2022) belirtilmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinden uzakta yaşıyor olmalarına bağlı olarak aile özlemine ilişkin vurguları literatürdeki mevcut bilgiyle örtüşmektedir.

Son tahlilde, araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlara göre öğrenciler çok boyutlu psiko-sosyo-ekonomik sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunların da öğrencilerin genel refahlarını olumsuz etkileyebileceği, yaşam kaliteleri ve akademik başarı düzeylerini düşürebileceği ortadadır. Nitekim üniversite öğrencilerinin sorunları ile ilgili yapılan çalışmalar da bu durumu desteklemektedir. Dolayısıyla öğrencilerin beliren yetişkinlik döneminde potansiyellerini kullanabilmeleri, sağlıklı bir gelecek inşa edebilmeleri ve kariyer gelişimlerini tamamlayabilmeleri için bu araştırmanın ortaya koyduğu çok boyutlu sorunların dikkate alınması gerekmektedir. Zira beliren yetişkinlik döneminde kimlik arayışı devam etmektedir, gelecekle ilgili planlar yapılmaktadır, büyük beklenti ve umutlar söz konusudur, aileden ayrılma ve kendi yaşamını kurmaya hazırlık vardır ve bireyler kendi yaşamlarını değiştirebilecek pek çok fırsatla karşılaşabilmektedir (Atak ve Çok, 2010). Beliren yetişkinlik dönemindeki üniversite öğrencilerini bekleyen bu denli farklı görevlerin yerine getirilebilmesi için öğrencilerin karşılaştıkları sorunların kalıcı olarak çözülmesi beklenmektedir. Bu tür somut adımlar hem beliren yetişkinlik döneminin başarılı ve etkili geçmesini sağlayacaktır hem de üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını ve motivasyonlarını arttırabilecektir. Ayrıca yaşam kalitesinin artması ve sağlıklı bir üniversite atmosferinin oluşması için de bu gereklilik arz etmektedir.

5. Öneriler

Bu araştırmanın sonuçları, öğrencilerin yaşam kalitelerini arttırma, üniversite yaşamına uyumu kolaylaştırma ve öğrencilerin akademik başarılarını arttırmaya yönelik çözülmesi gereken öğrenci sorunlarını bir MYO örneğinde ortaya koymuştur. Dolayısıyla araştırma belli bir üniversitedeki örnekleme sınırlıdır ve bu durum daha geniş bir örnekleme farklı sorunların tespit edilebileceğini göstermektedir. Sonraki araştırmalarda bu çalışmada ortaya çıkan sorun alanlarının öğrencilerin yaşam kalitesi ve akademik başarı düzeyi üzerindeki etkisi doğrudan irdelenebilir. Öğrenciler için ise söz konusu sorunları daha kolay çözebilmeleri, baş etme kapasitelerini arttırabilmeleri ve uyum sürecini daha kolay/hızlı yaşayabilmeleri için üniversite danışmanlık hizmetlerinin arttırılması/geliştirilmesi önerilebilir. Ayrıca öğrenci temsilciliklerinin daha aktif ve öğrenciye yönelik programlar yapmaları; öğrenci dostu ulaşım, barınma ve yemek gibi düzenlemelerin yapılması; belediyelerle işbirliği içinde öğrenciye yönelik organizasyonların arttırılması sağlanabilir. Böylece öğrenciler için daha uygun yaşam ve etkili öğrenme koşullarının geliştirilebilmesi sağlanabilecektir.

Finansman/ Grant Support

Yazar(lar) bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

The author(s) declared that this study has received no financial support.

Çıkar Çatışması/ Conflict of Interest

Yazar(lar) çıkar çatışması bildirmemiştir.

The authors have no conflict of interest to declare.

Açık Erişim Lisansı/ Open Access License

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY NC).

Bu makale, Creative Commons Atf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY NC) ile lisanslanmıştır.

Kaynaklar

Adıgüzel, E., Çelik, E., Mülayim, M., Öksüz, R. H., Aba, A., & Uludağ, A. G. (2023). Üniversite Öğrencilerinde Beslenme Durumu ile Akademik Motivasyon Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 51(3), s. 26-35.

- Akın, M. & Özbaş, M. (2019). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Öğrencilerinin Toplu Taşımayla İlgili Sorunlarını Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. *SSD Journal*, 4(16), s. 736-747.
- Altunöz, R. (2014). Üniversiteye Yeni Başlayan Öğrencilerin Uyum Sorunu ve Çözüm Yolları. *Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayını*, Okul Sosyal Hizmeti Özel Sayısı.
- McKenzie, K. & Schweitzer, R. (2001). Who Succeeds at University? Factors Predicting Academic Performance in First Year Australian University Students. *Higher Education Research and Development*, 20(1), s. 21-33.
- American Psychologist, 55, s. 469-480.
- Analysis, London, UK: Sage Publications.
- Arici, F., Ekin, Ö., & Efendioğlu, A. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Eğitimi Ve Yaşamına İlişkin Problemleri: Bir Durum Çalışması. *Journal of Advanced Education Studies*, 1(2), s. 79-95.
- Arnett, J.J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties.
- Atak, H., & Çok, F. (2010). İnsan Yaşamında Yeni Bir Dönem: Beliren Yetişkinlik. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17(1), s. 39-50.
- Atak, H., Kapçı, E. G., & Çok, F. (2013). Yetişkinliğe Geçişte Bireyleşme Türleri ve Kimlik Statüleri: Üniversite Öğrencileri ve "Unutulan Yarı". *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 16(2), s. 71-82.
- Ateş, D., & Tunçel, H. (2023). Üniversite Şehri Kriterleri: Eskişehir Örneği. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 21(2), s. 198-234. <https://doi.org/10.33688/aucbd.1260029>.
- Broton, K. M. (2019). A Review of Estimates of Housing Insecurity and Homelessness Among Students in Us Higher Education. *Journal of Social Distress and Homelessness*, 29(1), s. 25-38.
- Burcu, E. (2002). Üniversitede Okuyan Özürlü Öğrencilerin Sorunları: Hacettepe-Beytepe Kampüsü Öğrencileri Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 19(1), s. 83-103.
- Charmaz, K. (2006). Constructing Grounded Theory: A Practical Guide Through Qualitative
- Çelikkaleli, Ö., & Demir, S. (2024). Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumunun Depresyon Üzerindeki Etkisi: Öz-Düzenlemenin Aracılık Rolü. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), s. 224-246. <https://doi.org/10.56677/mkuefder.1591865>.
- Demirsoy, S. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Kentleşme Süreçleri Üzerine Etkileri: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Kütahya.
- Dirimeşe, E. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Gözünden Yoksulluk. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 12(3), s. 545-559. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1139389>
- Doğan, H. & Akçalı, G. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Sosyo-Ekonomik Sorunlar Üzerine Bir İnceleme. *Journal of University Research*, 4(3), s. 309-316.
- Donat, A., Bilgiç, B., Eskiocak, A., Koşar, D. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 9(3), s. 451-459.
- Erdem, A. R. (2013). Bilgi Toplumunda Üniversitenin Değişen Roller ve Görevleri. *Yükseköğretim Dergisi*, 3(2), s. 109-120.
- Erdoğan, S., Şanlı, H., & Şimşek Bekir, H. (2005). Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(2), s. 479-496.
- Ergin, A., & Karataş, H. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Başarı Odaklı Motivasyon Düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(4), s. 868-887.

- Erkan, S., Özbay, Y., Çankaya, Z. C., & Terzi, Ş. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Problemler ve Psikolojik Yardım Arama Gönüllükleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), s. 94-107.
- Filiz, Z. & Çemrek, F. (2006). Üniversite Öğrencilerinin Barınma Sorunlarının Uygunluk Analizi ile İncelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), s. 207-224.
- Gültekin, N., Çelik, A., & Nas, Z. (2008). Üniversitelerin Kuruldukları Kente Katkıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(24), s. 264-269.
- Gümüş, N. (2017). Şehir Pazarlaması Bağlamında Üniversite Öğrencilerinin Şehre Yönelik Algılarının Belirlenmesi: Kastamonu İlinde Bir Araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (26), s. 299-314.
- İlgar, M. Z., İlgar, S. C. (2013). Nitel Bir Araştırma Deseni Olarak Gömülü Teori (Temellendirilmiş Kuram). *İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), s. 197-247.
- Işkın, M., & Saruışık, M. (2017). Öğrencilerin Besin Tüketim Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(1), s. 33-42.
- Kacur, M., & Atak, M. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Sorun Alanları ve Sorunlarla Başetme Yolları: Erciyes Üniversitesi Örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(31), s. 273-297.
- Kara, H. Z., Aykul, M., & Pulat, A. B. (2019). Neden ve Sonuçları İtibariyle Üniversite Öğrencilerinin Barınma Sorunu. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2), s. 78-91.
- Kara, H. Z., Aykul, M., & Pulat, A. B. (2019). Neden Ve Sonuçları İtibariyle Üniversite Öğrencilerinin Barınma Sorunu. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2), s. 78-91.
- Kazu, İ. Y. (2018). Sosyo-Ekonomik Açından Dezavantajlı Kişilerin Eğitimleri Sırasında Karşılaştıkları Sorunlar. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* (34), s. 38-47. <https://doi.org/10.14582/DUZGEF.1912>
- Kızıltan, G. (2000). Başkent Üniversitesi Yiyecek İçecek İşletmeciliği Programına Kayıtlı Öğrencilerin Beslenme Bilgi Düzeyi Ve Beslenme Durumuna Beslenme Eğitiminin Etkisi. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 29, s. 34-41.
- Kiraz, Z. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Sorunları: Tokat Örneği. *The Journal of Academic Social Science*, 9(9), s. 521-534.
- Koç, M., Avşaroğlu, S., & Sezer, A. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile Problem Alanları Arasındaki İlişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(11), s. 483-498.
- Korkmazer, F. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Motivasyon Algılarının İncelenmesi Üzerine Bir Alan Çalışması. *Dicle Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(20), s. 502-515.
- Koyuncu, A. A., & Güneş, Ş. (2020). Uluslararası Öğrencilerin Yaşam Memnuniyeti: Siirt Üniversitesi Öğrencileri Örneği. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları*: 47, s. 91-118.
- Owen, F. K., & Çelik, N. D. (2018). Yaşam Boyu Sağlıklı Yaşam Ve İyi Hali. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 10(4), s. 440-453.
- Özbolet, A., & Aksaç, A. (2022). Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD)*, 22(2), s. 273-290. <https://doi.org/10.30627/cuilah.1146939>.
- Özer, S., & Dikmen, O. (2020). Farklı İllerden Gelen Üniversite Öğrencilerinin Kış Sporları Merkezlerinden Yararlanma Durumlarının Belirlenmesi: Erzurum Atatürk Üniversitesi Örneği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(Özel Sayı), s. 371-384.
- Özkan, S. & Yılmaz, E. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları (Bandırma Örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 5(13), s. 155-171.

- Özşaker, M. (2012). Gençlerin Serbest Zaman Aktivitelerine Katılmama Nedenleri Üzerine Bir İnceleme. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 14(1), s. 126-131.
- Özütürker, S., & Özer, B. K. (2016). Erzincan Üniversitesi Öğrencilerinin Beslenme Alışkanlıkları ve Antropometrik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), s. 63-74.
- Pedrelli, P., Nyer, M., Yeung, A., Zulauf, C., & Wilens, T. (2015). Üniversite Öğrencileri: Ruh Sağlığı Sorunları ve Tedavi Hususları. *Akademik Psikiyatri*, 39, s. 503-511.
- Sahin, I., & Fırat, N. . Ş. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Sorunları. *Education Sciences*, 4(4), s. 1435-1449. <https://doi.org/10.12739/10.12739>
- Saraçoğlu, S. (1993). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Belli Başlı Problemleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Schlarb, A. A., Friedrich, A., & Claßen, M. (2017). Sleep Problems in University Students–An İntervention. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*, s. 1989-2001.
- Scott, P. (2002). Küreselleşme ve Üniversite: 21. Yüzyılın Önündeki Meydan Okumalar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2(1), s. 193-208.
- Shiah, Y. J., Huang, Y., Chang, F., Chang, C. F., & Yeh, L. C. (2013). School-Based Extracurricular Activities, Personality, Self-Concept, And College Career Development Skills İn Chinese Society. *Educational Psychology*, 33(2), s. 135-154.
- Singh, A., Uijtdewilligen, L., Twisk, J.W., van Mechelen, W. & Chinapaw, M.J. (2012). Physical Activity and Performance at School: A Systematic Review of the Literature Including a Methodological Quality Assessment. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*, 166 (1), s. 49-55.
- Şahin, İ., Fırat, N. Ş., Zoraloğlu, Y. R., Açıkgöz, K. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Sorunları. *Journal of New World Sciences Academy*, 4(4), s. 1436-1449.
- Şen, G. & Emre-Özer, Y. (2018). Üniversite Öğrencilerinin İklim Değişikliği ve Çevre Sorunları Konusundaki Farklılıklarının Değerlendirilmesi: Dokuz Eylül Üniversitesi Kamu Yönetimi Örneği. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), s. 667-688.
- Tanner, J. L. (2006) Recentring During Emerging Adulthood: A Critical Turning Point İn Life Span Human Development. *Emerging Adults İn America: Coming Of Age İn The 21st Century* içinde, JJ. Arnett ve LT Tanner (ed) American Psychological Association: Washington DC., s: 21-27.
- Tektaş, M., & Tektaş, N. (2010). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Zaman Yönetimi ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(23), s. 221-229.
- URL1: <https://artvin.ktb.gov.tr/TR-55836/borcka.html>, (Erişim Tarihi: 21.01.2025).
- URL2: <https://www.borcka.bel.tr/sehrin-nufusu-ve-tarihi/>, (Erişim Tarihi: 22.01.2025).
- URL3: <https://borcka.artvin.edu.tr/>, (Erişim Tarihi: 22.01.2025).
- Van Rooij, E. C., Jansen, E. P., & van de Grift, W. J. (2018). First-Year University Students' Academic Success: The İmportance of Academic Adjustment. *European Journal of Psychology of Education*, 33, s. 749-767.
- Varol, D. (2023). Kimlik Gelişiminde Sosyal Bağlamın Rolü Üzerine Bir Gözden Geçirme Çalışması. *Yaşadıkça Eğitim*, 37(3), s. 972-989.
- Yağmur, Y., & Tarcan İçigen, E. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Süreci ve Rekreasyon Faaliyetlerinin İncelenmesi Üzerine Bir Çalışma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 27(2), s. 227-242.

- Yavuzer, H., Meşeci, F., Demir, İ., & Sertelin, Ç. (2005). Günümüz Üniversite Gençliğinin Sorunları. *HAYEF Journal of Education*, 2(1), s. 79-91.
- Yenihan, B., Balcı, B., & Ün, Ç. B. (2020). Farklı Şehirlerden Gelen Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Sorunlar ve Sosyal Dışlanma İlişkisi: Kırklareli Üniversitesi'nde Nitel Bir Araştırma. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 10(1), s. 69-83.
- Yeşilçiçek, K., & Kahriman, İ. (2010). Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Aile Ve Arkadaşlarından Algıladıkları Sosyal Destek Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Anadolu Hemşirelik Ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(1), s. 10-21.
- Yeşilyaprak, B. (1985). Üniversite Gençlerinin Psikolojik Sorunları. *Eğitim ve Bilim*, 10(57), s. 32-37.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 11. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H., (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, F., Göçen, S., & Yardımcı, R. (2017). Toplumsal Sorunların Çözümünde Üniversitelerin Rolü. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(12), s. 138-149.
- Yükseköğretim Bilgi Sistemi (2024). Öğrenin Düzeyine Göre Öğrenci Sayısı, <https://istatistik.yok.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 16.09.2024).
- Yüksel, İ. (2020). Yükseköğrenim Öğrenci Yurtlarında Barınan Öğrencilerin Gıda Güvenliğine Yönelik Tutum Ve Davranışları; Balıkesir Örneği. (Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).